

Yhteistoimintasopimus Raahen työllisyysalueen perustamiseksi

1. Sopimuksen osapuolet

Sopimuksen osapuolia eli sopijakuntia ovat Haapajärvi, Haapavesi, Kärsämäki, Oulainen, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Reisjärvi, Siikajoki, Siikalatva ja Raahe, joka toimii muodostettavan työllisyysalueen vastuukuntana.

2. Sopimuksen tausta ja tarkoitus

Työvoimapalvelujen järjestämistä vastuu siirtyy kunnille työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain (380/2023) mukaisesti 1.1.2025. Järjestämistä vastuu saaminen edellyttää kunnan työvoiman määrän olevan vähintään 20 000 henkilöä. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (työllisyysalue) yhdessä jonkin toisen tai useamman muun kunnan kanssa siten, että työllisyysalueen kuntien yhteenlaskettu työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen tulee muodostaa maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue. Työllisyysalueeseen kuuluvien kuntien tulee sopia työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä kuntalain (410/2015) tarkoittamassa lakisääteisessä yhteistoiminnassa.

Kunta voi hoitaa tehtävää yhden tai useamman kunnan puolesta siten, että kunnilla on yhteinen toimielin, joka vastaa tehtävän hoitamisesta. Tehtävää hoitavaa kuntaa kutsutaan vastuukunnaksi.

Muodostettavalla työllisyysalueella tarjotaan lähipalveluita uudistuksen tavoitteiden mukaisesti.

Kuntien, jotka muodostavat työllisyysalueen, on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle ilmoitus siitä, mitä järjestämistä vastuu sovitaan työllisyysalueen kuntien kesken. Ilmoitukseen tulee sisällyttää kuntien sopimus yhteisestä toimielimestä (tämä sopimus), työvoimapalveluiden järjestämissuunnitelma sekä erillinen ilmoitus, jos ei halua vastaanottaa toimitiloja.

Tämä sopimus on kuntalain 52 §:n mukainen sopimus kuntien yhteisestä toimielimestä ja se koskee työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa säädettyjen työvoimapalveluiden järjestämistä vastuu. Tähän jäljempänä tarkemmin määritellyyn yhteistoimintamalliin ja sopimukseen sitoutuvat kunnat muodostavat edellä mainitun lain mukaisen yhteistoiminta-alueen eli Raahen työllisyysalueen.

Kuntalain 51 §:n mukaisena vastuukuntana toimii Raahen kaupunki, joka toimii lain edellyttämänä työvoimaviranomaisena. Järjestämistä vastuuossa oleva vastuukunta vastaa kuntalain 8 §:n 2 momentin mukaisesti palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä, tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Sen estämättä, mitä kuntalain 8 §:n 2 momentin 5 kohdassa säädetään, järjestämistä vastuuossa oleva kunta voi sopia laissa tarkoitetun työvoimaviranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä noudattaen mitä kuntalain 54 §:ssä säädetään sopimuksesta viranomaistehtävän hoitamiseksi.

3. Hallinnon ja päätöksenteon järjestäminen

Yhteistoiminta-alueen eli Raahen työllisyysalueen kuntalain mukaisena yhteisenä toimielimenä toimii Raahen kaupungin organisaatioon perustettava työllisyyslautakunta.

Työllisyyslautakunta hoitaa muiden sopijakuntien puolesta yhteistoimintasopimuksessa tarkoitetut kunnan työvoimaviranomaisen tehtävät lakien ja asetusten mukaisesti, sekä ellei muuta ole lainsäädännössä määrätty, niin Raahen kaupungin hallintosääntöä noudattaen.

Työllisyyslautakunnan tehtävät määritellään yksityiskohtaisesti Raahen kaupungin hallintosäännössä. Hallintosäännön työllisyyslautakuntaa koskevat asiat valmistellaan yhteistyössä muiden työllisyysalueen kuntien kanssa.

Mikäli vastuukunnan hallintosääntömääräyksiä muutetaan siten, että ne vaikuttavat myös työllisyyslautakunnan tai muihin työvoimaviranomaisiin, tulee vastuukunnan kuulla muita työllisyysalueeseen kuuluvia kuntia ennen päätöksentekoa.

Yhteisen toimielimen toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta huolehtii Raahen kaupunki.

Työllisyysalueen johtavana viranhaltijana ja esittelijänä toimii Raahen kaupungin hallintosäännön mukainen viranhaltija.

Vastuukunta koordinoi työllisyysalueen tiedotuksen ja viestinnän toimeenpanoa ja vastaa työllisyysalueen viestintäsuunnitelman laatimisesta yhteistyössä sopimuskuntien kanssa.

Työllisyyslautakuntaan tuotavat keskeiset taloutta ja toimintaa koskevat asiat valmistellaan omistajaohjausryhmässä. Omistajaohjausryhmä muodostuu neljästätoista (14) jäsenestä. Omistajaohjausryhmän jäseniä ovat Haapajärven, Haapaveden, Kärsämäen, Oulaisten, Pyhäjoen, Pyhäjärven, Pyhännän, Raahen, Reisjärven, Siikajoen, Siikalatvan kuntajohtajat sekä työllisyyslautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat. Lisäksi omistajaohjausryhmän kokoonpanoon kuuluvat vastuukunnan kehittämisen toimialajohtaja, talousjohtaja ja henkilöstöpäällikkö. Omistajaohjausryhmän esittelijänä toimii työllisyysalueen johtava viranhaltija. Omistajaohjausryhmä voi tarvittaessa kutsua muita asiantuntijoita kokouksiinsa.

Työllisyyslautakunnan tehtävänä on

- toimia työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettujen julkisten työvoimapalveluiden järjestäjänä ja käyttää näiden palvelujen hoitamiseen liittyvää päätösvaltaa työllisyysalueella
- päättää työllisyysalueen strategisista tavoitteista ja järjestämissuunnitelmasta
- valmistella alaisensa toiminnan osalta talousarvio ja -suunnitelma sekä vastata talousarvion toteutumisesta ja tehdä tarvittaessa muutosesitykset talousarvioon
- päättää työvoimaviranomaiselle kuuluvan toimivallan siirtämisestä sopimuksessa mainitulle toiselle osapuolelle kuntalain 54 §:n mukaisesti.
- päättää muista merkittävistä työllisyysasioihin liittyvistä sopimuksista
- valvoa, että työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa säädetyt tehtävät tulevat hoidetuksi asianmukaisesti ja vaikuttavasti

- seurata, ohjata ja valvoa toimintaa valtakunnallisten sekä työllisyysalueelle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi
- valvoa, että toimintaa johdetaan tarkoituksenmukaisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti
- seurata toiminnan tuloksellisuutta ja kustannustehokkuutta
- seurata sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan toteutumista
- päättää ja vahvistaa viranomaisasiakkailta perittävät maksut
- antaa toimivaltaansa kuuluvista asioista lausuntoja
- ratkaista muut hallintosäännössä sille määritetyt asiat
- vastata lautakunnan alaisten virkojen ja toimien perustamisesta hallintosäännön mukaisesti

4. Toimielimen kokoonpano ja jäsenten valitseminen

Työllisyysalueen palvelujen järjestämistä varten Raahen kaupunginvaltuusto asettaa sopijakuntien yhteisen työllisyyslautakunnan ja valitsee siihen jäsenet ja varajäsenet yhteistoiminta-alueen kuntien ehdotusten perusteella. Puheenjohtajana toimii pysyvästi Raahen kaupungin edustaja, joka valitaan kahden vuoden välein. Lautakunnalla on ensimmäinen ja toinen varapuheenjohtaja, jotka vaihtuvat seuraavalla tavalla. Varapuheenjohtaja vaihtuu vuosittain siten, että toinen varapuheenjohtaja siirtyy ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi ja sopijakunnista seuraavana aakkosista olevasta kunnasta tulee uusi toinen varapuheenjohtaja. Jäsenten valinnassa huomioidaan tasa-arvolain vaatimukset.

Työllisyyslautakunnassa on 13 jäsentä ja heillä henkilökohtaiset varajäsenet. Puheenjohtajat kuuluvat lautakunnan jäsenistöön. Jokaisella työllisyysalueen kunnalla on lautakunnassa vähintään yksi kunnan valitsema jäsen. Kunnalla on lautakunnassa yksi jäsen kunnan jokaista alkavaa 5000 työvoimaan laskettavaa henkilöä kohden, kuitenkin siten, ettei yhdelläkään kunnalla voi olla lautakunnan päätöksenteossa määräysvaltaa.

Jokaisella jäsenellä on käytettävissä äänestystilanteissa yksi ääni ja äänten mennessä tasan puheenjohtajan ääni ratkaisee.

Lautakunnan kokonais- ja kuntakohtainen jäsenmäärä tarkistetaan valtuustokauden alussa toimielimen nimeämisen yhteydessä (31.12) kunnan työvoimaan laskettavien henkilöiden määrän mukaisesti. Lautakunnan jäsenmäärää muutetaan näiden vaikutusten mukaisesti. Alueeseen liittyvän kunnan vaikutuksista lautakunnan jäsenmäärään määrätään sopimuksen kohdassa 15.

Lautakunnan toimikausi on valtuustokausi, kuitenkin siten että lautakunnan ensimmäinen toimikausi kestää lautakunnan perustamisesta 31.5.2029 saakka, ellei kussakin kunnassa erikseen muuta päätetä.

5. Otto-oikeus

Raahen kaupunginhallituksella on otto-oikeus työllisyyslautakunnassa käsitellyissä ja päätetyissä asioissa. Otto-oikeuden osalta noudatetaan kuntalakia ja Raahen kaupungin hallintosääntöä. Otto-oikeuden käytöstä on esitettävä perustelu otto-oikeuden käytön päätöksen yhteydessä. Otto-oikeuden ulkopuolelle jäävät ne päätökset, jotka tehdään kunnan lakisääteisillä tehtäväalueilla.

6. Työvoimapalvelut ja valtiolta siirtyvä henkilöstö

Työvoimapalveluiden järjestämisessä otetaan huomioon työllisyysalueen kuntien toiminta, työllisyysalueen väestörakenne, asiakkaiden palvelun tarve sekä muut palvelujen antamista koskevat olosuhteet.

Työvoimapalvelut tuotetaan pääsääntöisesti lähipalveluina työllisyysalueeseen tarkoituksenmukaisessa laajuudessa. Ne palvelut, joita ei tuoteta lähipalveluina, tuotetaan keskitettyinä palveluina joko vastuukunnan tai toisen työllisyysalueen toimesta.

1. Valtiolta kuntiin siirtyvä henkilöstö sijoittuu työllisyysalueelle siten, että he siirtyvät suoraan työllisyysalueelle työvoimaviranomaisina tekemään laissa työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023) määritettyjä tehtäviä.
2. Perustettavan työllisyysalueen koko henkilöstö on Raahen kaupungin palveluksessa ja henkilöstö sijoitetaan palvelutarveperusteisesti työllisyysalueen palvelupisteisiin.
3. Työllisyysalue tarjoaa lähipalveluita jokaisessa kunnassa palvelutarveperusteisesti.

7. Talous ja kustannukset

Työvoimapalvelujen järjestämisvastuu muodostaa kunnille uuden valtionosuustehtävän, johon osoitetaan täysimääräinen rahoitus. Kuntalain 8 §:n 3 momentin mukaisesti jokainen kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle. Tämän sopimuksen mukaisesti Raahen kaupunki toimii Raahen työllisyysalueen vastuukuntana.

Tämän sopimuksen mukaisten tehtävien taloudenhoito on Raahen kaupungin vastuulla. Työllisyysalueen talous eriytetään Raahen kaupungin kirjanpidossa. Työllisyyslautakunnan talous on osa Raahen kaupungin talousarviota ja -suunnittelua, ja ne laaditaan Raahen kaupungin talousarvion vuosikellon, ja antamien ohjeiden (talousarviokehys) sekä periaatteiden mukaisesti.

Kunnat vastaavat nettokustannuksista kuntakohtaisina maksuosuuksina. Kuntien maksuosuuksiin sisältyvät myös mahdollisista investoinneista aiheutuvat poistot ja arvonalentumiset sekä rahoituskulut. Tilikauden kustannuksiin sisältyvät kaikki työllisyyspalvelujen järjestämisestä, tuottamisesta ja organisoinnista aiheutuneet välittömät ja välilliset kustannukset, ja ne jaetaan sopijakuntien kesken toteutuneiden kustannusten perusteella.

Kustannusten jakomallissa pyritään selkeyteen, läpinäkyvyyteen ja ennustettavuuteen. Tilikauden toteutuneet kustannukset jaetaan sopijakunnille seuraavin kustannustenjaon periaattein/ jakoperustein:

- 1) Kustannuksista 50 prosenttia jaetaan sopijakuntien 18–64 -vuotiaiden (työikäiset) suhteellisten osuuksien perusteella. Lukuna käytetään talousarviovuotta edeltävän vuoden lopun (31.12.) työikäisten lukua.
- 2) Kustannuksista 50 prosenttia jaetaan sopijakuntien työttömien sekä työvoimapalveluihin osallistuvien määrän suhteellisten osuuksien perusteella (laaja käsite). Suhdeluku lasketaan talousarviovuoden kuukausien keskiarvona.

Laskennassa käytettävät tilastot perustuvat valtiovarainministeriön vahvistamiin kuntien peruspalveluiden valtionosuuksien laskentatekijöihin. Sopijakuntien 18-64 -vuotiaiden sekä työttömien suhteelliset osuudet määräytyvät yhteistoimintasopimuksen piiriin kuuluvien kuntien yhteenlasketusta kokonaismäärästä.

Edellä mainitusta jakoperusteesta voidaan poiketa niiden kustannusten osalta, jotka on mahdollista laskuttaa kuntakohtaisesti toteutuneisiin kustannuksiin perustuen siten, että kohdennus tukee kustannusten jakamista aiheuttamisen perusteella, ja kustannustenjako ja laskutus ovat toteutettavissa kohtuullisin kustannuksin. Näitä kustannuksia ovat esim. palkkatuki, starttiraha ja kotokoulutukset.

Mahdollisesta poikkeamisesta yllä mainitusta jakoperusteesta tehdään lautakunnassa päätös, joka käsitellään osana vastuukunnan vuosittaista talousarvioprosessia. Kriteerit, joiden perusteella tällaiseen laskutukseen voidaan ryhtyä ovat seuraavat:

- 1) laskutus on kohdennettavissa asiakkaan asuinkunnan tai pääasiallisen sijaintikunnan perusteella
- 2) laskutusta varten on saatavissa riittävä ja luotettava tieto
- 3) laskutus on toteutettavissa kohtuullisin hallinnollisin kustannuksin
- 4) kustannukset, joita kuntakohtaisesti kohdennetaan ovat asiakaskustannuksiltaan tai osallistumiskustannuksiltaan merkittäviä
- 5) kustannusten kohdentaminen kuntakohtaisesti ei vaaranna palveluiden järjestämistä ja yhdenvertaisuutta.

Tavoitteena on, että palvelut tuotteistetaan palveluiksi/palvelupaketeiksi ja hinnoitellaan siten, että ne perustuvat läpinäkyvään ja laadukkaaseen kustannuslaskentaan.

Mahdolliset kustannustenjaon muutokset edellyttävät työllisyyslautakunnan yksimielistä päätöstä.

Sopijakuntien tuottaessa viranomaispalveluja tai muita tämän sopimuksen piirissä olevia palveluja, laskutetaan nämä sopimukseen perustuen vastuukunnalta ja ne kohdistetaan työllisyysalueen kustannukseksi.

Raahen kaupunki laskuttaa sopijakuntien maksuosuudet talousarvioon perustuvan arvion mukaisesti kuukausittain. Talousarviovuotta seuraavan vuoden alussa maksuosuudet tasataan vastaamaan edellisen vuoden toteutuneita kustannuksia.

Työvoimapalvelujen järjestäminen ei lain perusteella edellytä merkittäviä investointeja. Mahdolliset investoinnit rahoitetaan samalla periaatteella kuin käyttötalouden menot tai aiheuttamisperiaatteen mukaisesti sopijakuntakohtaisesti.

Työllisyysalueen valmistelusta aiheutuvat kustannukset jaetaan sopijakuntien asukasluvun suhteessa. Lukuna käytetään talousarviovuotta edeltävän vuoden lopun (31.12.) asukaslukua.

Työllisyysalueen toiminnan mahdollisen päättymisen jälkeen muodostuvat työllisyysalueen toiminnasta aiheutuneet kustannukset jaetaan sopijakunnille samalla tavalla kuin edellä mainitut valmistelun kustannukset.

8. Tietohallinto

Vastuukunta vastaa henkilöstön käyttöön tarvittavista järjestelmistä, tietoverkoista ja ICT-laitteista sekä niiden edellyttämästä tuesta ja käyttöoikeuksista. Työllisyysalueen työvoimapalvelujen tuottamisessa käytetään yhdenmukaisia tietojärjestelmiä ja päätelaitteita.

9. Asiakkailta perittävät maksut

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 6 §:n mukaan henkilöasiakkaille tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia.

Työnantajille tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia lukuun ottamatta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 62 §:ssä tarkoitettua yhteishankintakoulutusta.

Viranomaisasiakkailta perittävät maksut määräytyvät työllisyyslautakunnan vahvistaman taksan mukaan. Maksujen perinnästä vastaa se, jonka toimivaltaan tehtävä tai palvelu kuuluu.

10. Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja poikkeusolot

Vastuukunta vastaa toiminnan valvonnasta ja raportoinnista sekä tekee vuosittain riskianalyysin.

Riskienhallinnassa noudatetaan vastuukunnan toimintatapoja.

Erityistoimivallan käyttöön ottamisesta ja sen edellytyksistä poikkeusoloissa tai normaaliolojen häiriötilanteissa on säädetty vastuukunnan hallintosäännössä.

11. Toimitilat, kalusto ja varusteet

Sopijakuntien toimitilat pysyvät niiden omistuksessa. Työllisyysalue maksaa vuokraa sopijakuntien tai muiden yhteistyötahojen omistamista työllisyysalueen tarvitsemista tiloista.

Tilojen vuokraamisesta tehdään erilliset vuokrasopimukset kuntien kesken yhdenmukaisilla perusteilla. Vuokrasopimuksissa sovitaan tilojen ylläpidosta. Päätösvalta tilojen tarpeesta on vuokraajalla.

Työllisyysalue vastaa henkilöstön työvälineistä ja tarvittaessa työpisteiden kalusteista.

Valtion toimitiloja, joissa nykyisin työvoima- ja yrityspalveluja hoidetaan, ei vastaanoteta.

12. Asiakastietojen käsittely, asiakirjahallinta ja tietoturva

Asiakastiedot ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 25 kohdan mukaan.

Työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain (380/2023) 123 §:n 3 momentin mukaan vastuukunta toimii yhteisrekisterinpitäjänä asiakkaidensa osalta. Vastuukunta vastaa toiminnasta syntyvien tietojen luovuttamisesta, arkistoinnista ja salassapidosta lukuun ottamatta KEHA-keskukselle kuuluvaa vastuuta. Asiakirjahallinnassa noudatetaan vastuukunnan toimintatapaa.

Tietoturvan ja tietosuojan osalta noudatetaan vastuukunnan sääntöjä ja ohjeistuksia.

13. Vakuutukset ja vahingonkorvausvastuu

Vastuukunta huolehtii siitä, että työllisyysalueen toimintaan liittyvä vastuu- ja vakuutusurva on voimassa yhtäläisesti koko työllisyysalueella.

Tämän sopimuksen mukaiset tehtävien hoitamisesta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen vastuut määräytyvät vahingonkorvauslain perusteella. Työllisyysalueen vastuulla olevien tehtävien ja palvelujen osalta vahinkojen kustannukset kirjataan yhteisiin kustannuksiin, jotka jaetaan kohdan 7 mukaisesti. Raahen kaupunki vastaa työnantajavastuun pohjalta syntyneistä korvausvelvoitteista.

14. Yhteistoimintasopimuksen muuttaminen ja erimielisyyksien ratkaiseminen

Sopimusta voidaan muuttaa työllisyysalueen kuntien valtuustojen yhtäpitävillä päätöksillä.

Mikäli esimerkiksi työllisyysalue muuttuu tai toimintaympäristössä tai järjestämislaissa tapahtuu merkittäviä muutoksia, niin sopimuksen perusteita tarkistetaan soveltuvin osin ja sopijakunnat sitoutuvat neuvottelemaan sopimuksen tarkistamisesta.

Sopimuksesta aiheutuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan kuntien välisillä neuvotteluilla. Mikäli yhteisymmärrykseen ei päästä, erimielisyydet käsitellään hallintoriita-asiana Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa tai, mikäli asia ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan, asia käsitellään Oulun käräjäoikeudessa.

15. Sopimuksen voimassaolo, irtisanominen ja liittyminen

Sopimus tulee voimaan, kun kaikki osapuolet ovat sen allekirjoittaneet ja valtioneuvosto on sen hyväksynyt.

Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Sopimuksen osapuoli voi kirjallisesti irtisanoa sopimuksen omalta osaltaan päättymään kalenterivuoden alusta lukien ilmoittamalla siitä jokaiselle työllisyysalueeseen kuuluvalla kunnalla vähintään kaksitoista (12) kuukautta aikaisemmin. Sopimus päättyy irtisanomisen perusteella ainoastaan irtisanoutuneen osalta. Irtisanoutunut kunta menettää irtisanomisajan jälkeen paikkansa omistajanohjausryhmässä ja työllisyyslautakunnassa.

Vastuukunnalla on oikeus irtisanoa sopimus yksittäisen sopijakunnan kanssa, mikäli sopijakunta olennaisesti rikkoo sopimuksen ehtoja eikä kohtuullisen ajan jälkeen korjaa tilannetta. Mikäli vastuukunta itse irtisanoutuu sopimuksesta, päättyy sopimuksen voimassaolo tuolloin kaikkien muiden sopijakuntien välillä.

Uuden kunnan liittyminen alueeseen tämän sopimuksen voimaan tulon jälkeen on mahdollista kaikkien mukana olevien kuntien yksimielisellä päätöksellä. Työllisyysalueeseen liittyvä kunta saa omistajanohjausryhmään yhden paikan ja työllisyyslautakuntaan paikkoja kunnan työvoimaan laskettavien henkilöiden määrän mukaisesti.